

Lektionsplan – Hundeslæden - mellemtrin

Vi anbefaler at du starter forløbet med intro-lektionen som du finder [her](#). Elevhæftet kan supplere undervisningen, og eleverne kan tage det med hjem og vise til deres forældre.

Lektion 1: Fangerkulturen i Grønland i dag

Forberedelse

Eleverne kan evt. læse om fangerkultur på side 5-7 i elevhæftet, Rino og Rico side 9-10 i elevhæftet og Grønlandsmesterskaberne i hundeslædeløb på side 17-18 i elevhæftet.

Lektionsplan

1. Se filmen [Piniartog – The hunter](#) (grønlandsk tale, engelske undertekster) og reflekter efterfølgende over filmen i fællesskab. Filmen er skabt af Statens Naturhistoriske Museum som del af forskningsprojektet Qimmeq. **(15 min.)**
2. Læs i fællesskab om Rino og Rico på side 9-10 i elevhæftet. Reflekter over hvor forskellig Rino og Ricos fremtid er fra elevernes. Vis [billedet af Rino med hvaløjet](#) på tavlen mens I taler. **(15 min.)**
3. Se dette [tv-indslag](#) fra KNR TV om Børnenes Grønlandsmesterskaber i hundeslædeløb. Reflekter over drengen Qillaqs liv. Hvorfor mon han er så god til at køre hundeslæde?

Lektion 2-3: Hundeslæden og slædehunden

Forberedelse

Se e-bogen [Qimmeq – den grønlandske slædehund](#).

Bogen er skabt som del af forskningsprojektet Qimmeq, der var et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum og Grønlands Universitet – Ilisimatusarfik. Se yderligere på projektets hjemmeside [her](#).

Del klassen op i max 8 grupper. Kig [opgaverne](#) igennem – der er forskel på hvor meget der skal læses for at kunne svare på spørgsmålene, så der er god mulighed for at graduere. Du kan evt. skære ned på antallet af grupper (bagfra).

Vejledning til graduering:

Mest krævende: 5, 6

Mindst krævende: 1, 2, 3, 4, 7, 8 (hvor 7 og 8 har mindst tekst at læse, men til gengæld lægger op til mere refleksion)

Lektionsplan

1. Opsamling efter sidste lektion. Hvilke spørgsmål vil eleverne gerne have besvaret om hundeslæden? Skriv spørgsmål på tavlen – hvad vil vi gerne have svar på? **(10 min.)**
2. I grupper skal eleverne nu forberede en fem minutters præsentation om hver et emne vedrørende hundeslæden. De finder oplysningerne til deres præsentation i e-bogen [Qimmeq – den grønlandske slædehund](#) og evt. på side 11-16 i elevhæftet **(35 min.)**
3. Grupperne fremlægger for hinanden. Tjek undervejs om de spørgsmål I skrev på tavlen, er blevet besvaret. **(45 min.)**

Lektion 4: Statistik om hundeslæder og snescootere

Forberedelse

Print statistikopgaven [Opgave om slædehunde og snescootere](#) ud. Planlæg hvordan eleverne kan arbejde med opgaven – enkeltvis, par eller grupper. Vælg evt. ud i opgaverne – alt efter din klasses niveau.

Lektionsplan

1. Hundeslæde eller snescooter (5 min.)

Kort intro til snescooteren vs. hundeslæden. Vis [dette billede](#) af en snescooter. Snak om fordelene og ulemperne ved hhv. snescooter og hundeslæde. Se [baggrundsteksten](#).

2. Statistikopgave (40 min.)

Eleverne arbejder med denne [opgave](#). Det kan være udfordrende at finde frem til den rigtige tabel på Grønlands Statistik så for de fleste klasser er det nødvendigt at finde frem til tabellerne i fællesskab på tavlen. Eleverne kan støtte sig til side 20-21 i elevhæftet hvor der er begrebsafklaring.

Eleverne kan evt. aflevere opgaven til dig efterfølgende, eller du kan supervisere undervejs mens opgaven løses.

Lektion 5-6: Test en hundeslæde

Forberedelse

Print side 52 og 53 fra [undervisningsmaterialet til Qimmeq-bogen](#) ud til eleverne – et eksemplar pr. gruppe. (Klik på Lærervejledning og elevopgaver) Klassen kan fx deles op i 3 grupper med ca. 8 elever i hver – eller du kan vælge at lave øvelsen samlet på klassen.

Materialer

Papkasser (stor nok til en elev), reb eller remme, redskaber til at klippe huller i papkasserne og klippe skaglerne over, målebånd

Lektionsplan

1. Aktivitet: Test trækkemetoder.

Lav øvelsen "Remme og seletøj" fra [Qimmeq-bogens undervisningsmateriale](#). Her skal eleverne teste forskellige trækkemetoder og notere i et skema, hvordan udfaldet blev.

2. Slut med en kort opsamling. Hvis øvelsen er lavet i grupper, så sammenlign jeres resultater. Hvad er vigtigt at tænke på når en slæde skal trækkes? Hvornår kan der være en fordel i to-og-to formation mod vifteform. (i alt 45 min.)

3. Aktivitet: Kluddermutter

Læs nedenstående tekst højt og lad denne være inspirerende for øvelsen.

Eleverne er slædehunde i et hundespand. De står med hver et reb om maven spændt for slæden (evt. bare bundet til et bordben) Mens "kusken" vender sig væk, får de 1 minut til at filtrere sig sammen. Det er nu kuskens opgave at filtrere skaglerne ud hvilket kan ske ved at få børnene til at bytte plads eller binde enderne løs og filtrere dem ud.

"Så snart hundene er anbragt, vil følgende foregå: Hund 3 springer over reb 4 og 5 og smyger sig under reb 6 for at hilse på hund 7. Hund 4 og 5 går roligt og værdigt 11 gange rundt om hinanden. Hund 2 står et øjeblik med rynkede bryn og husker så at den nederdrægtige hund 8 stjal en sælskindsvante fra den i går. Resolut som Napoleon trænger den sig gennem den mellemliggende del af rebviften for at tugte hund 8, og i løbet af sekunder er det lykkedes den at plante sine tænder et sted i omegnen af højre ørefirkant på synderen. Hund 3 betragter som tilskuer kampen netop så længe at den bli'r klar over at hund 8 er den underlegne hvorefter den med et begejstringens vræl kaster sig ind i verdenspolitikkken og klapper kæberne om hund 8's venstre lår. Alt dette betragtes af hund 1, førerhunden, med knusende ligegyldighed gennem halvtlukkede øjne, mens den ganske langsomt letter på det ene bagben for at døbe slædens venstre mede. Hund 7 springer 3 gange over hund 4 der ved en eller anden ubeskrivelig manøvre er blevet filtret ind i 3's trækreb. Alle de skildrede episoder tager tilsammen mindre tid end at tælle til hundrede. Og episoderne stopper ikke med at indtræffe før trækrebene er så indfiltrede i hinanden at hundene ikke kan bevæge et lem hvis man lader tingene udvikle sig uden at blande sig." (Kilde: Eigil Nielsen: Om at køre hundeslæde, Tidsskriftet Grønland, 1971) (I alt 45 min.)

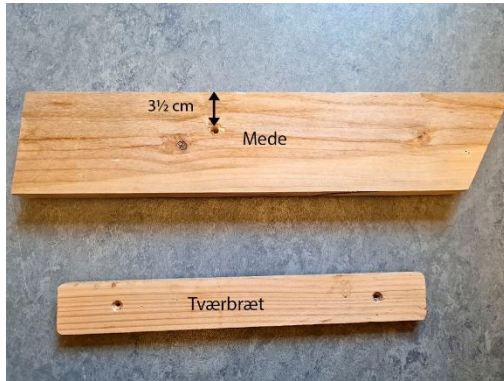
Lektion 7-8: Hvordan bygges en hundeslæde?

Forberedelse

Denne øvelse foregår i H/D-lokalet/trææværkstedet. Øvelsen kan laves i fællesskab eller i grupper. Forbered brædderne ved at save dem ud og evt. bore for på forhånd. Klip snor ud i passende længde og brænd enderne så det ikke trævler.

Print [vejledningen](#) ud til eleverne.

Materialer

- Brædder – det er ikke så vigtigt hvilke brædder der anvendes, så det er en god anledning til at få brugt nogle rester. Brædderne på billederne er 2,5 cm tykke (mederne) og 1,5 cm tykke (tværbrædderne). Længden på brædderne er ikke afgørende. Hver gruppe skal have seks brædder til meder og tre tværbrædder. Der skal bores hul ca. 3½ cm fra kanten på to af mede-brædderne. På billedet ses huller i tværbrættet – dem borer eleverne selv.
- Skruer
- Søm
- Hammer
- Skruetrækker eller boremaskine
- Syl eller flad skruetrækker
- Tynd nylon snor, fx 0,5 mm. tykkelse, ca. 1,5 meter
- Tændstikker eller lighter

Lektionsplan

1. Aktivitet: Test styrken i surringer, søm og skruer **(i alt 90 min.)**

Hver gruppe får seks brædder der skal forestille slædens meder, og tre brædder der skal forestille tværbrædder, samt et stykke nylon snor, 2 skruer og 2 søm.

Nu skal grupperne samle to meder og et tværbræt på tre forskellige måder:

- Sømmet sammen
- Skruet sammen
- Surret sammen

2. Test styrken: Ødelæg slæden

Bagefter skal I teste styrken på de to samlinger. Hvilken en er stærkest? Kan I ødelægge nogen af dem? Flækker træet?

Ekstra: Har I mod på at bygge en hundeslæde i 1:1, er der en vejledning [her](#).

Lektion 9-11: Planlæg en hundeslæderejse

Forberedelse

Planlæg grupper á ca. fire elever. Print [rejseplanen](#) ud så eleverne kan udfylde den og hænge den op. Øvelsen [Planlæg en hundeslæderejse](#) sendes elektronisk til eleverne.

Lektionsplan

1. Intro til ACR **(10 min.)**

Fortæl kort om Arctic Circle Trail. I kan kigge på ruten på Google Street View [her](#).

2. Øvelse: Planlæg en hundeslæderejse **(35 + 45 min.)**

I grupper skal eleverne lave øvelsen [Planlæg en hundeslæderejse](#). Eleverne skal helst have øvelsen elektronisk da der er aktive links i. Dog skal de have [rejseplanen](#) på papir så de kan udfylde den.

3. Sammenlign rejseplaner **(15 min.)**

Hæng jeres rejseplaner op i klassen og gå rundt og kig på hinandens.

4. Opsamling **(35 min.)**

Lav en opsamling hvor I sammenligner gruppernes rejser. Hvad er argumenterne for de forskellige valg de har truffet? Hvad er fordele og ulemper?

Har eleverne fx tænkt på:

- at man skal klæde sig på lag på lag, gerne i skindtøj. Husk sygrej og reparationskit så man kan fikse det hvis noget går i stykker.
- at skibriller er nødvendige for at undgå sneblindhed.

- solcreme og læbepomade er vigtigt at huske. Lyset i Grønland har meget højt niveau af UV, og luften er tør.
- at det er smart at medbringe frysetørret mad der ikke vejer alverden – og at man skal medbringe nok til et par dage ekstra i tilfælde af storm. De skal huske kogegrej, fx en primus. Man må ikke have brændstof, fx petroleum, med i flyveren, så det skal købes i Grønland. De skal også huske noget at spise af og med.
- vand kan fås ved at smelte og koge sne – eller man kan bruge rensetabletter. De skal huske drikkedunke og noget som hundene kan drikke vand af.
- meget varme soveposer, evt. med en ekstra inderpose og isolerende underlag.
- at det er en god idé at have et telt med selv om de satser på at overnatte i hytter – så de kan campere hvis det bliver dårligt vejr eller de farer vild.
- førstehjælpsudstyr, satellittelefon (der er ikke mobilforbindelse).
- poser til affald (som skal tages med tilbage).
- toiletfaciliteter: Noget at grave med så man kan grave et hul i sneen. Affaldsposer til toiletpapir som ikke må efterlades i naturen. Der er tørkloset i nogle af hytterne.
- hundene skal have ekstra mad når de skal arbejde.
- skind på slæden, fx rensdyrskind eller moskusskind, er godt isolerende, og man kan også sove på dem.
- plukke at hamre/skrue i jorden så hundene kan fortøjes. Til gengæld kan hundene godt tåle at være ude, også hvis det bliver snestorm.